

KATE QUINN

DE
J A A G S T E R

Vertaling Erica Disco

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® ten behoeve van verantwoord bosbeheer.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2019 Kate Quinn
Oorspronkelijke titel: *The Huntress*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2019 HarperCollins Holland
Vertaling: Erica Disco
Omslagontwerp: HarperCollins Holland
Omslagbeeld: © Harry Todd/Getty Images; © Shutterstock
Foto auteur: Kate Furek
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: GGP Media, Germany

ISBN 978 94 027 0342 9
ISBN 978 94 027 5834 4 (e-book)
NUR 302
Eerste druk augustus 2019

Originele uitgave verschenen bij HarperCollinsPublishers. LLC, New York, U.S.A.
Deze uitgave is uitgegeven in samenwerking met HarperCollins Publishers LLC
HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited.
® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

DEEL I

HOOFDSTUK 1

JORDAN

April 1946

Selkie Lake, drie uur ten westen van Boston

‘Wie is ze, pap?’

Jordan McBride had haar vraag perfect getimed: halverwege het uitgooien keek haar vader verrast op, waardoor zijn vislijn niet in het meer belandde, maar in de takken van een overhangende esdoorn. Haar camera klikte precies op het moment dat er een komisch verschrikte uitdrukking op zijn gezicht verscheen. Ze lachte toen hij drie of vier woorden zei en haar daarna opdroeg die meteen weer te vergeten.

‘Ja, *sir*.’ Natuurlijk had ze al zijn vloekwoorden al eens gehoord. Dat gebeurde nou eenmaal als je de enige dochter was van een weduwnaar die tijdens mooie weekenden in het voorjaar met jou ging vissen, in plaats van met de zoon die hij nooit had gehad.

Haar vader stond op van het uiteinde van de vissteiger en trok zijn vislijn los.

Zij bracht de Leica omhoog om nog een foto te maken van zijn donkere silhouet dat afstak tegen de vederlichte beweging van de bomen en het water. Later zou ze in de donkere kamer wel met het beeld spelen, kijken of ze de bladeren een wazig effect kon geven, zodat het leek alsof ze nog steeds bewogen op de foto...

‘Kom op, pap,’ drong ze aan. ‘Vertel eens over die mysterieuze vrouw.’

Hij zette zijn vale petje van de Red Sox recht. ‘Welke mysterieuze vrouw?’

‘Die vrouw met wie je volgens je winkelbediende uit eten bent geweest, op die avonden dat je zei dat je moest overwerken.’ Hoopvol hield ze haar adem in. Ze kon zich de laatste keer dat haar vader een afspraakje had gehad niet heugen. Die enkele keer dat hij met haar naar de kerk ging, waren er altijd wel vrouwen die na de mis met hun gehandschoende handen naar hem wuifden, maar tot haar teleurstelling leek hij nooit belangstelling te hebben.

‘Ach, het stelt niet zo veel voor...’ Ook al draaide hij nog zo om de hete brij

heen, Jordan liet zich niet voor de gek houden. Zij en haar vader leken op elkaar; ze had genoeg foto's gemaakt om de gelijkenis te zien: allebei een rechte neus, symmetrische wenkbrauwen en donkerblond haar dat kortgeknipt schuilging onder de pet van haar vader en in een slordige paardenstaart onder de hare vandaan kwam. Nu ze bijna achttien was, waren ze zelfs even lang: gemiddeld voor hem en lang voor een meisje. Maar behalve dat ze fysiek op elkaar leken, kende ze haar vader. Ze waren al sinds haar zevende met zijn tweetjes, toen haar moeder was gestorven, en ze wist dat Dan McBride moed verzamelde om haar iets belangrijks te vertellen.

'Pap,' drong ze aan, 'voor de draad ermee.'

'Ze is weduwe,' zei hij uiteindelijk. Tot Jordans genoegen bloosde hij. 'Mrs. Weber kwam drie maanden geleden voor het eerst naar de winkel.' Doorde weeks stond haar vader in een driedelig pak en boordevol kennis achter de toonbank van McBride's Antiques in Newbury Street. 'Ze was net in Boston aangekomen en wilde haar juwelen verkopen om rond te kunnen komen. Een paar gouden kettingen en medaillons, niet veel bijzonders. Maar ze had ook een snoer met grijze parels, een prachtexemplaar. In het begin hield ze zich goed, maar toen ze afstand moest doen van de parels, begon ze te huilen.'

'Laat me raden. Je hebt ze teruggegeven en nog een schepje boven op de vergoeding voor de andere sieraden gedaan zodat ze alsnog met hetzelfde bedrag de deur uit ging.'

Hij haalde de vislijn in. 'En met een uitnodiging voor een etentje.'

'Goed gedaan, Errol Flynn! Vertel verder.'

'Ze komt uit Oostenrijk, maar heeft Engels gestudeerd, dus ze spreekt het bijna perfect. Haar man is in '43 omgekomen in de oorlog –'

'Aan welke kant vocht hij?'

'Dat doet er nu niet meer toe, Jordan. De oorlog is voorbij.' Hij deed nieuw aas aan de haak. 'Ze heeft de juiste papieren geregeld om naar Boston te komen, maar het is zwaar voor haar geweest. Ze heeft ook een dochttertje.'

'Echt waar?'

'Ruth. Vier jaar, zegt amper een woord. Echt een schatje.' Hij tikte Jordans pet even aan. 'Je vindt haar vast geweldig.'

'Dus het is al serieus,' zei ze geschrokken. Anders had die vrouw hem natuurlijk nooit voorgesteld aan haar kind. Maar hoe serieus?'

'Mrs. Weber is een lieve vrouw.' Hij wierp zijn hengel uit. 'Ik heb haar voor volgende week uitgenodigd voor een etentje bij ons thuis, haar en Ruth. Dan

kunnen we met zijn vieren eten.’ Hij keek haar behoedzaam aan, alsof hij verwachtte dat ze haar stekels zou opzetten.

En ergens was dat ook zo, moest ze toegeven. Tien jaar lang was ze alleen met haar vader geweest, ze waren maatjes geworden en hadden een band die maar weinig van haar vriendinnen met hun vader hadden... Maar behalve die bezitterige reflex was er ook opluchting. Hij had een vrouw in zijn leven nodig, dat wist ze al jaren. Iemand met wie hij kon praten, iemand die hem op zijn kop gaf als hij zijn spinazie niet opat. Iemand anders op wie hij kon steunen.

Als hij nog iemand in zijn leven heeft, houdt hij misschien niet zo koppig vol dat je niet mag gaan studeren, fluisterde een stem in haar hoofd, maar die gedachte schoof ze snel aan de kant. Nu moest ze blij zijn voor haar vader, niet hopen dat zij er beter van zou worden. Bovendien was ze écht blij voor hem. Ze fotografeerde hem nu al jaren en hoe breed hij ook naar de lens glimlachte, als de foto’s uit de ontwikkelvloeistof kwamen, lieten de groeven in zijn gezicht alleen maar eenzaamheid zien.

‘Ik kan niet wachten om haar te ontmoeten,’ zei ze oprecht.

‘Ze komt woensdag om zes uur, met Ruth.’ Met een onschuldige blik voegde hij eraan toe: ‘Als je wilt, kun je Garrett ook uitnodigen. Die hoort ook bij de familie. Of althans, wat niet is, kan nog komen...’

‘Lekker subtiel, pap.’

‘Hij is een prima knul. En zijn ouders zijn dol op je.’

‘Straks gaat hij studeren. Dan heeft hij misschien niet meer zo veel tijd voor zijn vriendinnetje van de middelbare school. Al zou ik natuurlijk samen met hem naar Boston University kunnen gaan,’ begon ze voorzichtig. ‘Daar geven ze ook colleges over fotografie.’

‘Leuk geprobeerd, dametje.’ Haar vader keek uit over het meer. ‘De vissen happen niet.’

En dat gold ook voor hem.

Toen ze terugliepen naar de oever, keek Taro, haar zwarte labrador, op van haar zonnige plekje op de steiger. Jordan maakte een foto van hun silhouet op het door het water kromgetrokken hout en vroeg zich af hoe het eruit zou zien met vier silhouetten. Alstublieft, bad ze tot de onbekende Mrs. Weber, wees alstublieft aardig.

Een ranke, uitgestoken hand, een paar glimlachende blauwe ogen. ‘Wat leuk je eindelijk te ontmoeten.’

Jordan schudde de hand van de vrouw die haar vader zojuist de woonkamer in had geloodst. Anneliese Weber was klein en slank. Haar donkere haar was in haar nek vastgezet in een glanzende knot en het enige sieraad dat ze droeg was een grijs parelsnoer. Een donkere bloemenjurk, gestopte maar smetteloze handschoenen; ingetogen elegantie met een vleugje verval. Haar gezicht was jong – volgens Jordans vader was ze achtentwintig – maar haar ogen zagen er ouder uit. Dat was ook niet zo verwonderlijk. Ze was een oorlogsweduwe met een jong kind, die in een nieuw land opnieuw probeerde te beginnen.

‘Het is heel aangenaam met u kennis te maken,’ zei Jordan oprecht. ‘Dit moet Ruth zijn!’ Naast Anneliese stond een schattig meisje met blonde vlechtjes, een blauwe jas en een ernstig gezichtje. Jordan stak haar hand uit, maar Ruth deinsde terug.

‘Ze is verlegen,’ zei Anneliese verontschuldigend. Haar stem was helder en laag, vrijwel zonder een spoor van een Duits accent. Alleen de v’s sprak ze een beetje zacht uit. ‘Haar leventje is flink overhoop gehaald.’

‘Op jouw leeftijd moest ik ook niets van vreemde mensen hebben,’ zei Jordan tegen Ruth. Dat was niet waar, maar iets aan dat bange gezichtje maakte dat ze haar op haar gemak wilde stellen. Ze kon ook niet wachten om een foto van Ruth te maken. Die bolle wangen en blonde vlechten zouden het prachtig doen voor de camera.

Jordans vader nam de jassen aan en ze haastte zich naar de keuken om naar het gehaktbrood te kijken. Tegen de tijd dat ze terugkwam en de theedoek lostrok die ze om haar middel had gebonden om haar zondagse groene tafzijden jurk te beschermen, had haar vader de drankjes al ingeschonken. Ruth zat met een glas melk op de bank, terwijl Anneliese van haar sherry nipte en de kamer eens goed bekeek. ‘Wat een prachtig huis hebben jullie. Je bent nog jong om het huishouden voor je vader bij te houden, Jordan, maar je doet het erg goed.’

Vriendelijk dat ze daarover loog, dacht Jordan goedkeurend. In huize McBride was het altijd een rommeltje. Het was een smal huis van bruinrode zandsteen, drie verdiepingen hoog, in een goede buurt in South Boston. De trappen waren steil, de banken versleten en comfortabel, de vloerkleden lagen altijd scheef.

Anneliese leek haar met haar kaarsrechte rug en onberispelijke kapsel niet het type dat het kon waarderen als er iets scheef lag, maar ze keek goedkeurend om zich heen. ‘Heb jij die gemaakt?’ Ze gebaarde naar een foto van het Boston

Common-park, in nevelen gehuld en gemaakt vanuit een hoek waardoor alles er bovenaards uitzag, als een droomlandschap. 'Je vader zei al dat je een fanatiek... Hoe zeg je dat ook alweer? Kiekjesmaker bent?'

'Ja.' Jordan grijsde. 'Zou ik straks een foto van u mogen maken?'

'Moedig haar maar niet aan.' Jordans vader voerde Anneliese met een tedere hand op haar onderrug mee naar de bank en glimlachte. 'Jordan staart al veel te vaak door een lens.'

'Beter dan in de spiegel of naar een bioscoopscherm,' reageerde Anneliese onverwacht. 'Jonge meisjes moeten zich met meer bezighouden dan met lippenstift en giechelen, anders groeien ze van dwaze meisjes uit tot nog dwazere vrouwen. Neem je daar lessen voor, voor fotograferen?'

'Als het even kan.' Sinds Jordan veertien was, schreef ze zich in voor alle fotografie cursussen die ze van haar zakgeld kon betalen en sloop ze soms een collegezaal binnen als ze een docent trof die een oogje wilde dichtknijpen wanneer er een onhandige middelbarescholier op de achterste rij aanschoof. 'Ik neem les, doe aan zelfstudie en oefen veel.'

'Om ergens goed in te worden, moet je het serieus nemen,' zei Anneliese goedkeurend.

Er verspreidde zich een warme gloed door Jordans borst. Serieus, dat was mooi. Haar vader nam haar fotografie nooit serieus. 'Dat gerommel met die camera,' zei hij altijd hoofdschuddend. 'Ach, daar groei je wel overheen.' Op haar vijftiende had ze gezegd dat ze er nooit overheen zou groeien. Dat ze de volgende Margaret Bourke-White wilde worden.

'Margaret wie?' had hij gereageerd. Hij lachte er vriendelijk bij, maar hij had wel gelachen.

Anneliese lachte niet toen ze met een goedkeurend knikje naar Jordans foto keek.

Voor het eerst stond Jordan zichzelf toe om te bedenken hoe het zou zijn om een stiefmoeder te hebben.

Aan de eettafel, die Jordan had gedekt met hun zondagse servies, stelde Anneliese vragen over de antiekwinkel, terwijl Jordans vader haar bord volscheppte met de lekkerste stukjes van alles. 'Ik ken een uitstekende methode om gekleurd glas te laten glanzen,' merkte ze op toen het over een stel Tiffany-lampen van een executieverkoop ging. Ze corrigeerde rustig hoe Ruth haar vork vasthield en luisterde naar Jordan, die het over het aankomende schoolbal had. 'Zo'n mooi meisje als jij heeft vast al een afspraakje.'

‘Met Garrett Byrne,’ was haar vader Jordan voor. ‘Een aardige jongeman die zich aan het eind van de oorlog heeft aangemeld als piloot. Alleen is hij nooit ten strijde getrokken. Hij werd op medische gronden ontslagen omdat hij tijdens de training zijn been gebroken had. Zondag kun je hem zien, als je met ons mee wilt naar de kerk.’

‘Heel graag. Ik doe enorm mijn best om vrienden te maken in Boston. Gaan jullie elke week?’

‘Natuurlijk.’

Jordan kuchte in haar servet. Zij en haar vader gingen hooguit twee keer per jaar naar de kerk, met Pasen en met Kerstmis, maar nu zat hij daar aan het hoofd van de tafel als het toonbeeld van vroomheid. Anneliese glimlachte en zag er ook vroom uit, en Jordan mijmerde over nieuwbakken stelletjes die zich van hun beste kant wilden laten zien. Dit gedrag zag ze elke dag op school, maar kennelijk was de oudere generatie precies zo. Misschien zat daar wel een foto-essay in: een serie van vergelijkende foto’s met stellen van allerlei leeftijden, waarin ze de gelijkenissen benadrukte die boven leeftijd uitstegen. Met de juiste titel en onderschriften zou het stuk misschien wel goed genoeg zijn om aan te bieden aan een tijdschrift of krant...

De borden werden afgeruimd, de koffie kwam op tafel. Jordan sneed de Boston cream pie aan die Anneliese had gekocht. ‘Al snap ik niet waarom jullie dit *pie* noemen,’ zei ze met pretlichtjes in haar blauwe ogen. ‘Dit is een cake, iets anders maak je mij als Oostenrijkse niet wijs. In Oostenrijk hebben we verstand van cake.’

‘U spreekt echt ontzettend goed Engels,’ durfde Jordan te zeggen. Van Ruth wist ze het nog niet, want die had tot nu toe geen woord gezegd.

‘Ik heb Engels gestudeerd. En mijn man sprak vaak Engels voor zijn werk, dus ik heb veel met hem geoefend.’

Het liefst had Jordan gevraagd wat er met haar man was gebeurd, maar haar vader wierp haar een waarschuwend blik toe.

Van tevoren had hij haar al duidelijke instructies gegeven: ‘Je mag Mrs. Weber niet naar de oorlog of naar haar man vragen. Ze heeft me heel duidelijk gemaakt dat dat een pijnlijke periode voor haar was.’

‘Maar wil je dan niet alles van haar weten?’ Hoezeer ze haar vader ook een bijzondere vrouw in zijn leven gunde, het moest wel de juiste vrouw zijn. ‘Wat is daar zo verkeerd aan?’

‘Mensen zijn niet verplicht om oud zeer op te rakelen of hun vuile was bui-

ten te hangen, alleen omdat jij nieuwsgierig bent,' had hij gezegd. 'Niemand wil het over een oorlog hebben nadat hij die zelf heeft meegemaakt, Jordan. Dus ik wil niet dat je haar kwetst door je neus in haar zaken te steken, of door indianenverhalen te verzinnen.'

Daar had ze om moeten blozen. Indianenverhalen verzinnen, daar had ze tien jaar geleden een handje van gehad. Toen de moeder die ze zich amper kon herinneren in het ziekenhuis was opgenomen, was de zevenjarige Jordan naar een goedbedoelende onbenul van een tante gestuurd die had gezegd dat haar moeder weg was, maar niet wilde vertellen waarheen. Dus had Jordan elke dag een ander verhaaltje verzonnen. Ze is melk gaan halen. Ze is naar de kapper. Toen haar moeder maar niet terugkwam, werden de verhalen steeds wilder. Ze is naar een bal gegaan, net als Assepoester. Ze is naar Californië verhuisd om filmster te worden. Tot haar vader huilend was thuisgekomen en had gezegd dat haar moeder naar de engeltjes was gegaan. Jordan begreep niet waarom zijn verhaal het ware verhaal mocht zijn, dus bleef ze zelf verhaaltjes verzinnen. 'Jordan altijd met die indianenverhalen,' had haar leraar voor de grap gezegd. 'Hoe komt ze daar toch bij?'

Ze had kunnen zeggen: 'Omdat niemand me de waarheid heeft verteld. Omdat niemand heeft gezegd dat ze ziek was en dat ik niet naar haar toe mocht omdat het besmettelijk kon zijn. Daarom ben ik maar betere verhalen gaan verzinnen om die leegte te vullen.'

Misschien had ze zich daarom op haar negende zo gretig op haar eerste kodak gestort. In foto's vielen er geen gaten, het was niet nodig om ze aan te vullen met verhalen. Als ze een camera had, hoefde ze geen verhaaltjes op te hangen; dan kon ze de waarheid vertellen.

Taro dreutelde de woonkamer in, waardoor haar gedachten werden verstoord. Voor het eerst zag ze de kleine Ruth een beetje opleven. 'Hund!'

'In het Engels, Ruth,' zei haar moeder.

Maar Ruth zat al op de vloer en stak verlegen haar handjes uit. 'Hund,' fluisterde ze, terwijl ze Taro over haar oren aaide.

Jordan smolt helemaal. 'Ik ga een foto maken.' Ze stond zelf ook op om haar Leica van het tafeltje in de hal te pakken.

Toen ze terugkwam en begon af te drukken, had Ruth de hond op schoot genomen en zei Anneliese zacht: 'Ruth kan soms nogal stilletjes, schrikachtig of raar doen... maar je moet weten dat we in Altaussee, voordat we uit Oostenrijk vertrokken, iets naars hebben meegemaakt aan het meer. Een vrouwelijke

vluchteling wilde ons beroven. Daardoor is Ruth nu heel erg op haar hoede bij nieuwe mensen.’ Meer leek ze er niet over kwijt te willen.

Jordan slikte haar vragen in voordat haar vader haar weer een blik kon toewerpen. Per slot van rekening had hij helemaal gelijk als hij zei dat Anneliese niet de enige was die het niet over de oorlog wilde hebben – dat gold tegenwoordig voor iedereen. In het begin was iedereen in jubelstemming geweest, maar nu wilden ze het allemaal vergeten. Jordan vond het moeilijk te geloven dat er vorig jaar rond deze tijd nog oorlogskranten waren geweest en dat er sterren achter de ruiten hadden gehangen, dat er overal moestuinen werden aangelegd en dat de jongens op school zich afvroegen of het allemaal voorbij zou zijn tegen de tijd dat ze oud genoeg waren om zich aan te melden.

Anneliese glimlachte naar haar dochter. ‘Het hondje vindt je leuk, Ruth.’

‘Ze heet Taro,’ zei Jordan, die bleef klikken.

Het meisje had nu haar sproetige neusje tegen de natte snuit van de hond gedrukt.

‘Taro,’ herhaalde Anneliese. ‘Wat is dat voor naam?’

‘Ze is vernoemd naar Gerda Taro, de eerste fotografe die foto’s heeft gemaakt aan het front in een oorlog.’

‘En dat is haar dood geworden, dus dat was wel weer genoeg over vrouwen die foto’s maken in oorlogsgebied,’ zei haar vader.

‘Mag ik nog een paar foto’s van jullie samen maken?’

‘Liever niet.’ Verlegen wendde Anneliese haar gezicht van de camera af. ‘Ik vind het vreselijk om op de foto te gaan.’

‘Alleen een paar familiekiekjes,’ stelde Jordan haar gerust. Ze maakte veel liever spontane foto’s dan formele portretten. Van een statief en felle lampen werden mensen nog veel verlegener; dan zetten ze een masker op en werd de foto niet écht. Nee, dan hing ze liever rond tot mensen vergaten dat ze er was, tot ze vergaten hun masker op te zetten en ontspannen genoeg waren om zichzelf te zijn. Voor een camera kon je je ware aard niet verhullen.

Anneliese stond op om de tafel af te ruimen en Jordans vader hielp met de zware schalen terwijl Jordan stilletjes foto’s nam. Ruth werd bij Taro weggelokt om de botervloot te dragen, en al snel was pap hun jachthut aan het beschrijven. ‘Het is een heerlijke plek, door mijn vader gebouwd. Jordan maakt graag foto’s van het meer en ik kom er om te vissen en af en toe te jagen.’

Anneliese draaide zich half bij de gootsteen vandaan. ‘Jaag jij?’

Opeens leek Jordans vader gespannen. ‘Sommige vrouwen hebben een hekel aan het lawaai en de rommel –’

‘Ik helemaal niet.’

Jordan legde haar camera neer en ging helpen met afwassen. Anneliese bood aan om af te drogen, maar Jordan sloeg dat aanbod af zodat Daniel McBride kon laten zien hoe goed hij met een theedoek overweg kon. Geen enkele vrouw kon weerstand bieden aan een man die wist hoe hij een Spode-servies moest afdrogen.

Kort daarna nam Anneliese afscheid. Jordans vader gaf haar een bescheiden kusje op de wang, maar sloeg wel even zijn arm om haar middel, waardoor Jordan moest glimlachen. Daarna schudde Anneliese haar hartelijk de hand en bood Ruth haar deze keer haar vingers aan, lekker slijmerig door de tong van Taro. Ze daalden de steile stenen trap af, de koele lenteavond in, en Jordans vader deed de deur dicht.

Voordat hij iets kon vragen, drukte Jordan een kus op zijn wang. ‘Ik vind haar aardig, pap. Echt waar.’

Toch kon ze de slaap niet vatten.

Het hoge huis had een kleine kelder met een eigen opgang naar de straat. Ze moest eerst naar buiten gaan en daarna de enorm steile trap af naar het deurtje onder straatniveau, maar de privacy en het gebrek aan licht maakten de kelder ideaal voor wat zij ermee wilde. Op haar veertiende, toen ze had geleerd haar eigen negatieven af te drukken, had haar vader ermee ingestemd dat ze de rommel uit de kelder ruimde om er een echte donkere kamer van te maken.

Op de drempel bleef ze staan en snoof de bekende geur van chemicaliën en apparatuur op. Dit was haar domein, veel meer dan de knusse slaapkamer boven, met het smalle bed en het bureau om huiswerk aan te maken. In deze kamer hield ze op Jordan McBride te zijn, met haar rommelige paardenstaart en haar volle schooltas, en werd ze J. Bryde, beroepsfotografe. Ooit zou die naam onder een gepubliceerde foto prijken, wanneer ze net zo professioneel was als haar idolen, wier gezichten vanaf de muur van de donkere kamer op haar neerkeken: Margaret Bourke-White, geknield achter haar camera op een enorme sierkop van een adelaar, eenenzestig verdiepingen hoog op het Chrysler Building, onaangedaan door de hoogte; Gerda Taro op haar hurken achter een Spaanse soldaat tegen een hoop puin, loerend op de beste invalshoek.

Normaal gesproken zou Jordan even een momentje nemen om haar heldin-

nen te begroeten, maar nu knaagde er iets aan haar. Ze wist niet precies wat, dus begon ze met de snelheid van iemand die veel ervaring had bakken en chemicaliën klaar te zetten.

Ze nam de negatieven van de foto's die ze tijdens het etentje had gemaakt en zette ze op papier. Terwijl ze ze onder de rode gloed van de lamp door de ontwikkelvloeistof haalde, zag ze de beelden een voor een opdoemen, als geesten. Ruth die met de hond speelde; Anneliese die zich van de camera afwendde, Anneliese van achteren, aan de afwas... Ze haalde de vellen door het stopbad en de fixeer, terwijl ze de vloeistoffen rustig in de bakken liet walsen. Daarna bracht ze de afdrukken naar het gootsteentje om ze te spoelen en hing ze voorzichtig aan de waslijn om te drogen. Een voor een ging ze de foto's na.

'Waar ben je naar op zoek?' vroeg ze zich hardop af. Het was een gewoonte geworden om in zichzelf te praten als ze hier alleen was; ze zou willen dat ze een collega-fotograaf had met wie ze in de donkere kamer kon kletsen, het liefst een zwoele Hongaarse oorlogscorrespondent. Weer liep ze de afdrukken langs. 'Wat heb je gezien, J. Bryde?' Dit was niet de eerste keer dat er iets aan haar knaagde, nog voordat ze een foto had afgedrukt. Het leek wel of de camera iets zag wat haar ontging en wat aan haar bleef knagen tot ze het met eigen ogen zag, niet alleen door de lens.

Natuurlijk zat ze er de helft van de tijd volkomen naast met dat gevoel.

'Die daar,' hoorde ze zichzelf zeggen. Het was de foto van Anneliese bij de gootsteen, half naar de lens toe gedraaid. Jordan kneep haar ogen tot spleetjes, maar het beeld was te klein. Ze drukte de foto nog eens af, deze keer groter. Het was midden in de nacht, maar het kon haar niet schelen. Ze bleef werken tot de vergroting aan de waslijn hing.

Met haar handen in haar zij deed ze een stap naar achteren om ernaar te staren. 'Objectief gesproken,' zei ze hardop, 'is dit een van de beste foto's die je ooit hebt gemaakt.' De klik van de Leica had Anneliese vastgelegd, omlijst door de boog van het keukenraam, voor de verandering half naar de camera toe gedraaid in plaats van ervandaan. Het contrast tussen haar donkere haar en bleke gezicht kwam prachtig uit. Maar...

'Subjectief gesproken,' vervolgde ze, 'is die foto verdomme best griezelig.' Ze vloekte niet vaak – haar vader tolereerde geen grove taal – maar als er ooit een moment was om te vloeken, was dit het wel.

Het kwam door de uitdrukking op het gezicht van de Oostenrijkse vrouw. Jordan had de hele avond tegenover dat gezicht gezeten en niets gezien dan

vriendelijke belangstelling en kalme waardigheid. Maar op de foto kwam er een andere vrouw naar voren. Op haar gezicht lag een glimlach, maar geen sympathieke. Haar ogen waren toegeknepen, haar handen klemden zich in een impulsieve doodsgreep om de theedoek. De hele avond had Anneliese zacht-aardig, frêle en damesachtig geleden, maar zo zag ze er hier niet uit. Hier was ze nog steeds mooi, maar ook verontrustend en...

‘Wreed.’ Het woord floepte Jordans mond al uit voordat ze wist dat ze het dacht, en ze schudde haar hoofd. Iedereen kon weleens slecht op een foto staan. Als je door een ongelukkige timing of belichting werd vastgelegd terwijl je net op het punt stond om te knippen zag je er sluw uit, als je mond openstond, leek het of er een steekje bij je loszat. Als je bij Hedy Lamarr op het verkeerde moment afdruckte, veranderde ze van Sneeuwwitje in de boze heks. De camera loog niet, maar kon zeker wel misleiden worden.

Jordan pakte de wasknijper vast waarmee ze de afdruk had opgehangen en keek in de scherpe blik. ‘Wat zei je op dat moment?’ Haar vader had het over de jachthut gehad...

Jaag jij?

Sommige vrouwen hebben een hekel aan het lawaai en de rommel.

Ik helemaal niet...

Weer schudde Jordan haar hoofd, en ze maakte aanstalten om de afdruk weg te gooien. Haar vader zou er niet blij mee zijn; die zou denken dat ze dingen zag die er niet waren. Jordan met haar indianenverhalen.

Maar ik haal me niets in mijn hoofd, dacht ze. Zo keek ze echt.

Na een korte aarzeling liet ze de foto in een lade glijden. Ook al was het beeld misleidend, het was een van de beste foto's die ze ooit had gemaakt, en ze kon zich er niet toe zetten om hem weg te gooien.

HOOFDSTUK 2

IAN

April 1950

Keulen, Duitsland

In ongeveer de helft van de gevallen probeerden ze te vluchten.

Een tijdlang hield de partner van Ian Graham hem bij, maar hoewel Tony ruim tien jaar jonger was dan Ian, was hij ook een halve kop kleiner. Ians langere passen brachten hem dichterbij hun prooi: een man van middelbare leeftijd in een grijs pak die wanhopig om een Duits gezin heen zwenkte dat met natte handdoeken wegliep bij het zwemstrandje. Ian zette nog een tandje bij en voelde zijn hoed wegwaaien, maar nam niet de moeite om te roepen dat de man moest blijven staan. Dat deden ze toch nooit. Ze waren bereid om tot aan het einde van de wereld te rennen om maar weg te komen van de dingen die ze hadden gedaan.

Het Duitse gezin bleef verward staan. De moeder had haar armen vol met speelgoed – een schep, een rode emmer vol nat zand. Ian riep ‘neem me niet kwalijk’, griste de emmer uit haar hand, vertraagde zijn pas om te kunnen richten en slingerde de emmer naar de voeten van de rennende man. Die struikelde zowat, wankelde en kwam weer in beweging, maar tegen die tijd schoot Tony langs Ian heen en dook hij op de man af om hem tegen de grond te werken. Ian kwam slappend tot stilstand toen de twee mannen over de grond rolden en voelde zijn hart tekeergaan in zijn borstkas. Hij pakte de emmer en gaf die met een buiging en een glimlachje terug aan de met stomheid geslagen Duitse moeder. ‘Tot uw dienst, mevrouw.’ Daarna draaide hij zich weer naar de prooi toe en zag de man opgekruld liggen jammeren op het pad, met Tony boven op hem.

‘O wee als je hem geslagen hebt,’ waarschuwde Ian zijn partner.

‘Hij is ingehaald door het gewicht van zijn zonden, niet door mijn vuist.’ Tony Rodomovsky ging rechtop zitten: een zesentwintigjarige kerel met de getinte, donkerogige intensiteit van een Europeaan en de nonchalance van een yank. Ian was hem tegengekomen na de oorlog; een jonge sergeant met Pools-Hongaars

bloed die was grootgebracht in Queens, in het erbarmelijkst gestreken uniform dat Ian ooit tot zijn ongenoegen was tegengekomen.

‘Mooie effectworp met die emmer,’ vervolgde Tony vrolijk. ‘Ga me nou niet vertellen dat je pitcher bent geweest bij de Yankees.’

‘Ik moest werpen tijdens de cricketwedstrijd tegen Eton in ’29.’ Ian raapte zijn gehavende gleufhoed op en zette die op zijn donkere haar, dat sinds de invasie van Normandië doorspekt was met grijs. ‘Kun je het verder alleen aan?’

Tony keek naar de man op de grond. ‘Wat zegt u ervan, sir? Zullen we het gesprek voortzetten waar we mee bezig waren voordat ik begon over een bepaald bos in Estland en wat u daar zoal hebt uitgespookt, en voordat u besloot uw vijftig meter sprint te oefenen?’

Toen de man begon te huilen, keek Ian naar het blauw glinsterende meer, vechtend tegen het gebruikelijke gevoel van de anticlimax. De man die nu als een zielig hoopje op de grond lag, was ss-Sturmbahnführer geweest bij Einsatzgruppe D en had in 1941 het bevel gegeven om honderdvijftig mannen in Estland te laten doodschieten. Meer nog, dacht Ian. Die doodseskaders uit het oosten hadden ervoor gezorgd dat er honderdduizenden mensen begraven lagen in ondiepe graven. Maar alleen voor deze honderdvijftig mensen had hij op zijn kantoor in Wenen bewijs: getuigenissen van twee bevende overlevenden met grauwe gezichten die hadden kunnen ontkomen. Honderdvijftig mensen waren genoeg om te zorgen dat dit monster terecht werd en misschien zelfs de strop zou krijgen.

Dit soort momenten hadden eervol moeten zijn, maar waren dat allerminst. In levenden lijve bleken de monsters er altijd doodgewoon en meelijwekkend uit te zien.

‘Ik heb het niet gedaan,’ hikte de man door zijn tranen heen. ‘Die dingen waarvan u me beschuldigt.’

Ian keek hem alleen maar aan.

‘Ik heb alleen gedaan wat de rest ook deed. Wat me opgedragen werd. Het was wettig.’

Ian ging op een knie naast de man zitten en tilde zijn kin op. Wachtte tot die roodomrande ogen hem aankeken. ‘Het kan me niet schelen wat je opgedragen was,’ zei hij zacht. ‘Het kan me niet schelen of het destijds wettig was. Die smoesjes van jou interesseren me geen moer. Je bent niets meer dan een kruiperige, schietgrage jaknikker, en ik ga ervoor zorgen dat je voor de rechter komt.’

De man kromp in elkaar.

Ian stond op en keerde hem de rug toe, de rode, rauwe woede wegslikkend voordat hij de man tot moes zou slaan. Als ze erover begonnen dat ze alleen maar een bevel hadden uitgevoerd, kreeg hij altijd de neiging om hen de nek om te draaien. Dat zeiden ze namelijk allemaal. Op zo'n moment zou hij het liefst zijn handen om hun keel leggen en in hun verbijsterde ogen staren tot ze stikten in hun smoesjes.

O oordeel, gij ontvloodt naar 't stomme vee, en reed'loos werd de mensch...

Ian liet een langzame, beheerste zucht ontsnappen. Maar ik niet, dacht hij. Zelfbeheersing, dat was wat een man onderscheidde van een beest, en zij waren de beesten.

'Blijf op hem zitten tot hij gearresteerd is,' zei hij gespannen tegen Tony, en hij ging terug naar het hotel om een telefoontje te plegen.

'Bauer,' raspte een stem.

Ian klemde de hoorn tussen zijn schouder en zijn rechteroor, het oor dat geen lichte gehoorschade had overgehouden aan een onfortuinlijke luchtaanval in Spanje in '37, en schakelde over op Duits, ook al wist hij dat hij ondanks al die jaren in het buitenland nog steeds een kil Brits accent had. 'We hebben hem.'

'Hé. Ik zal de officier van justitie in Bonn onder druk zetten, zodat die *Hurensohn* berecht kan worden.'

'Leg die officier maar het vuur aan de schenen, Fritz. Ik wil die klootzak voor de strengste rechter in Bonn hebben.'

Fritz Bauer bromde. Ian zag zijn vriend al zitten achter zijn bureau in Braunschweig, met toefjes grijs haar rondom zijn kalende hoofd, altijd en eeuwig een sigaret rokend. Tijdens de oorlog was hij van Duitsland naar Denemarken en vervolgens naar Zweden gevlucht, net op tijd om geen gele ster op zijn arm te krijgen en op transport naar het oosten gesteld te worden. Hij en Ian hadden elkaar na het eerste van de processen van Neurenberg leren kennen. Een paar jaar geleden, toen de officiële teams die oorlogsmisdaden onderzochten wegens geldgebrek werden opgedoekt en Ian samen met Tony een eigen bedrijf was gestart, had hij zich tot Bauer gewend. 'Wij vinden de schuldigen,' had hij voorgesteld onder het genot van een glas Schotse whisky en een half pakje sigaretten, 'en jij zorgt dat ze vervolgd worden.'

'Daar zullen we geen vrienden mee maken,' had Bauer met een vreugdeloos glimlachje gewaarschuwd, en daar had hij gelijk in gekregen. De man die ze van-

daag in de kraag hadden gevat zou misschien gevangenisstraf krijgen voor wat hij gedaan had, maar hij kon er ook vanaf komen met een tik op de vingers of helemaal niet berecht worden. Vijf jaar na het einde van de oorlog had de wereld de draad opgepakt. Wie vond het nog belangrijk dat de schuldigen gestraft werden? ‘Laat hen met rust,’ had een rechter Ian niet al te lang geleden aangeraden. ‘De nazi’s zijn verslagen en buitenspel gezet. Maak je liever zorgen om de Russen.’

‘Bekommert u zich maar om de volgende oorlog,’ had Ian op effen toon gereageerd. ‘Iemand moet de rommel van de vorige opruimen.’

‘Wie is de volgende op je lijst?’ vroeg Bauer door de telefoon.

Die Jägerin, dacht Ian. De jaagster. Maar er waren geen aanwijzingen over haar verblijfplaats, al jaren niet meer. ‘Ik ben een bewaker uit Sobibór op het spoor. Als ik terug ben in Wenen, zal ik zijn dossier bijwerken.’

‘Je bouwt een reputatie op. Al drie arrestaties dit jaar.’

‘Geen van allen een grote vangst.’ Eichmann, Mengele, Stangl... De grotere namen waren ver buiten zijn bereik, maar dat deed hem niet. Hij kon geen druk uitoefenen op buitenlandse overheden, hij had de middelen niet om ervoor te zorgen dat ze uitgeleverd werden, maar hij kon wel de kleinere oorlogsmisdadigers opsporen die in Europa waren ondergedoken. En er waren nogal wat klerken, kampbewakers en functionarissen die een rol hadden gespeeld in de immense oorlogsmachine. Die konden niet allemaal berecht worden in Neurenberg; er was niet genoeg mankracht, niet genoeg geld of zelfs maar genoeg belangstelling om het zo groots aan te pakken. Dus werden er enkelen berecht – zo veel als er in de beklagdenbank pasten, in sommige gevallen, wat Ian van een grimmige ironie vond getuigen – en de rest ging gewoon naar huis. Na de oorlog konden ze terug naar hun gezin, hingen ze hun uniform aan de wilgen, namen misschien een nieuwe naam aan of verhuisden naar een andere stad, als ze voorzichtig waren... maar ze gingen wel gewoon terug naar Duitsland, waar ze deden alsof het nooit gebeurd was.

Soms kreeg Ian de vraag waarom hij de gruisige glamour van zijn werk als oorlogscorrespondent had verruild voor deze hardnekkige, eentonige zoektocht naar oorlogsmisdadigers. In zijn vorige leven had hij steeds op de volgende veldslag en het volgende verhaal gejaagd, waar hij dan ook in belandde: van Franco’s opkomst in Spanje tot de val van de Maginotlinie en alles wat daarna was gekomen. Hij had deadlines moeten halen voor zijn column, weggedoken onder een dekzeil dat amper beschutting bood tegen de brandende woestijnzon. Hij had in een gebombardeerd hotel zitten pokeren terwijl hij wachtte op

een transport en tot aan zijn schenen in zeewater en braaksel gezeten in een landingsvaartuig vol groen aangelopen soldaten op weg naar een strand... Van doodsangst naar verveling, van verveling naar doodsangst, altijd maar tussen die twee laverend om zijn naam boven een artikel te zien staan.

Dat had hij allemaal verruild voor een piepklein kantoortje in Wenen, volgestapeld met lijsten. Voor eindeloze verhoren met argwanende getuigen en rouwende vluchtelingen; zonder er naamsbekendheid voor terug te krijgen.

‘Waarom?’ had Tony gevraagd, kort nadat ze waren gaan samenwerken, met een gebaar naar de vier muren van hun troosteloze kantoor. ‘Waarom zou je dit gaan doen, na zo’n loopbaan?’

Ian had hem een scheef glimlachje toegeworpen. ‘Omdat het eigenlijk op hetzelfde neerkomt. Aan de wereld vertellen dat er vreselijke dingen zijn gebeurd. Maar toen ik tijdens de oorlog al die columns schreef, wat haalden die woorden toen uit? Helemaal niets.’

‘Nou, ik kende anders heel wat militairen die voor jouw column leefden. Ze zeiden dat jij behalve Ernie Pyle de enige was die schreef voor de gewone infanteristen die het veld in moesten, in plaats van voor de generaals die in hun tent bleven.’

Ian haalde zijn schouders op. ‘Als ik eraan was gegaan tijdens een bombardement op Berlijn toen ik op pad was met een Lancaster-missie, of door een torpedo was getroffen op de terugweg uit Egypte, hadden er honderden journalisten klaargestaan om mijn plaats in te nemen. Mensen willen over oorlogen lezen. Maar nu is er geen oorlog, en niemand wil iets horen over oorlogsmisdadigers die nog op vrije voeten zijn.’ Hij gebaarde naar de vier muren van het kantoor. ‘Nu schrijven we geen krantenkoppen, we máken ze, met één arrestatie tegelijk. Met één onwillige druppel drukinkt tegelijk. En in tegenstelling tot toen ik al die columns over de oorlog schreef, staan er nu niet veel mensen te trappelen om mijn plaats in te nemen. Wat we hier doen is veel belangrijker dan ik ooit met een artikel heb kunnen bereiken. Want niemand wil horen wat wij te zeggen hebben, en iemand moet zorgen dat ze luisteren.’

‘Waarom schrijf je dan niet over de mensen die je oppakt?’ had Tony teruggekaatst. ‘Misschien willen er wel meer mensen luisteren als ze niet om jouw artikelen heen kunnen.’

Ik ben klaar met schrijven, ik wil iets doen. Sinds de processen van Neurenberg had hij geen woord meer geschreven, ook al was hij al op zijn negentiende journalist geworden. Als de lange slungel die hij toen was, was hij het huis van

zijn vader uit gestormd, schreeuwend dat hij godverdomme zou gaan werken voor zijn centen en niet zijn leven lang whisky ging zitten drinken in de club en zeuren over dat het land naar de knoppen ging. Ruim vijftien jaar had hij over een typemachine gebogen gezeten, schrappend en schavend tot zijn schrijfsels vlijmscherp waren, en nu dacht hij niet dat hij ooit nog een artikel op zijn naam zou zetten.

Hij knipperde toen hij besepte hoelang hij al zat te piekeren, met de telefoon tegen zijn oor geklemd. ‘Wat zei je, Fritz?’

‘Ik zei dat drie arrestaties in een jaar het best waard zijn om te vieren,’ herhaalde Bauer. ‘Neem een borrel en zorg dat je vannacht goed slaapt.’

‘Ik slaap al niet meer goed sinds de Blitzkrieg,’ zei Ian gekscherend, en hij hing op.

Die nacht waren de nachtmerries nog erger dan anders. Hij droomde van parachutes die verstrikt raakten in zwarte bomen en werd met een gedempte kreet wakker in de donkere anonimiteit van de hotelkamer. ‘Geen parachute,’ zei hij, amper hoorbaar boven het bonken van zijn hart uit. ‘Geen parachute, geen parachute.’ Hij liep naakt naar het raam, deed de luiken open om de nachtlucht binnen te laten en stak een sigaret op die smaakte naar een blik benzine. Hij blies de rook uit en leunde tegen de vensterbank om uit te kijken over de donkere stad. Op zijn achtendertigste had hij voor twee oorlogen de halve wereld over gereisd en bleef hij tot de zon opkwam staan piekeren, vervuld van een tomeloze, woedende drang naar die vrouw die aan de oever van het Rusalkameer had gewoond.

‘Je hebt een beurt nodig,’ vond Tony.

Ian sloeg geen acht op hem en typte stug door aan het verslag voor Bauer, op de typemachine die hij al met zich meesleepte sinds hij achter de jongens van Patton de woestijn door had gerend. Ze waren weer in Wenen, een grauwe, sombere stad waar het uitgebrande operahuis nog steeds deed denken aan de oorlog, maar het was een hele verbetering na Keulen, dat platgebombardeed was en nog steeds niet veel meer voorstelde dan een bouwput rondom een stel meren.

Tony frommelde een vel kleinfoliopapier op en gooide het naar Ian. ‘Luister je wel?’

‘Nee.’ Ian smiet de prop terug. ‘Gooi dat eens in de vuilnisbak. We hebben geen secretaresse die achter je kont opruimt.’ In het Vienna Refugee Docu-

mentation Center aan de Mariahilferstrasse ontbrak het wel aan meer dingen. De onderzoeksteams naar oorlogsmisdaden waar Ian vlak na de oorlog mee had samengewerkt, hadden gevraagd om agenten, chauffeurs, verhoorders, taalkundigen, pathologen, fotografen, typisten en juridisch deskundigen – een team van minstens twintig mensen, goed uitgerust en met een ruim budget. Niet dat die teams al die dingen ooit kregen, maar ze deden tenminste hun best. Hier in het centrum had je alleen Tony, die werkte als chauffeur, verhoorder en taalkundige, en Ian, die de taak van typist, secretaris en erbarmelijk fotograaf op zich nam. Met de jaarlijkse toelage die Ian kreeg sinds de dood van zijn vader, lang geleden, konden ze amper in de huur en hun kosten voor levensonderhoud voorzien. Twee mannen en twee bureaus, en dan verwachten we bergen te kunnen verzetten, dacht hij wrang.

‘Je zit weer te piekeren. Dat doe je altijd als we iemand hebben opgepakt. Dan zak je weg in een Blauwe Periode, alsof je godverdomme Picasso bent.’ Tony sorteerde een stapel kranten in het Duits, Frans, Engels en een of ander cyrillisch schrift dat Ian niet kon lezen. ‘Neem een avond vrij. Ik heb iets met een rooie in Ottakring, en haar huisgenote is bloedmooi. Ga met haar uit, vertel haar een paar verhalen over dat je hebt geborreld met Hemingway en Steinbeck nadat Parijs was bevrijd –’

‘Dat was lang niet zo romantisch als jij het laat klinken.’

‘Nou en? Dik het wat aan! Je moet glamour uitstralen, baas. Vrouwen houden van lange, donkere, tragische mannen. Jij bent ruim een meter tachtig aan heldhaftige oorlogsverhalen en een ongelukkig verleden –’

‘Hou toch op.’

‘Verstopt achter Engelse stijfheid en een afwezige blik die lijkt te zeggen dat toch niemand kan begrijpen waardoor jij allemaal gekweld wordt. Daar kunnen de dames geen weerstand aan bieden, geloof mij maar.’

‘Ben je uitgepraat?’ Ian trok het vel uit de typemachine en leunde op twee poten van zijn stoel achterover. ‘Neem de post door en zoek het dossier over die assistent van Bormann op.’

‘Ook best, sterf dan maar als een monnik.’

‘Wat moet ik toch met jou?’ vroeg Ian zich af. ‘Lamlendige opdonder van een yank die je bent.’

‘Chagrijnige Engelse klootzak,’ kaatste Tony terug, terwijl hij in de dossierkast begon te rommelen.

Ian verbeet een grijns, want hij wist heel goed waarom hij zo veel van Tony

pikte. Op zijn reis langs drie fronten in de oorlog, met zijn typemachine en zijn notitieblok, had hij wel duizend types als Tony ontmoet: pijnlijk jonge mannen in gekreukte uniformen, op weg naar het hol van de leeuw. Amerikaanse jongens die opeengepropt op troepentransportschepen zaten, groen van de zeeziekte, Engelse jongens die opstegen in Hurricanes, met slechts een kans van een op vier om levend terug te komen... Na een tijdje kon hij het niet meer verdragen om aandachtig naar hen te kijken, want hij wist beter dan zij hoe groot de kans was dat ze dit zouden overleven. Net nadat de oorlog was afgelopen had hij Tony ontmoet, die er slonzig bij liep als de tolk van een Amerikaanse generaal die hem duidelijk voor de krijgsraad wilde slepen en laten afschieten wegens ongehoorzaamheid en onzorgvuldigheid. Daar kon Ian zich wel iets bij voorstellen nu sergeant A. Rodomovsky voor hém werkte in plaats van voor het Amerikaanse leger, maar Tony was de eerste jonge soldaat met wie Ian vriendschap had kunnen sluiten. Hij was brutaal, hield ervan om grappen uit te halen en was een blok aan zijn been, maar toen Ian hem voor het eerst de hand had geschud, was het hem gelukt te denken: deze gaat niet dood.

Tenzij ik hem afmaak, dacht hij nu, als hij me nog eens het bloed onder de nagels vandaan haalt. Dat zat er dik in.

Hij maakte het verslag voor Bauer af, stond op en rekte zich uit. ‘Ga je oordoppen maar halen,’ raadde hij Tony aan, terwijl hij zijn vioolkoffer pakte.

‘Je weet dat je geen toekomst als concertviolist tegemoet gaat?’ Tony bladerde door de post die zich tijdens hun afwezigheid had opgestapeld.

‘Ik speel misschien niet goed, maar wel met veel gebrek aan gevoel.’ Ian zette de viool tegen zijn kin en begon aan een deel van een symfonie van Brahms. Vioolspelen hielp hem om na te denken, hield zijn handen bezig terwijl zijn hersenen de vragen ordenden die elke nieuwe zaak met zich meebracht. Wie ben je, wat heb je gedaan en waar zou je heen gaan als je ermee weg wilde komen?

Net toen hij de laatste noot speelde, floot Tony. ‘Baas,’ riep hij over zijn schouder. ‘Ik heb nieuws.’

Ian fronste zijn voorhoofd. ‘Een nieuwe aanwijzing?’

‘Ja.’ In Tony’s ogen verscheen een triomfantelijke blik. ‘Die Jägerin.’

Het voelde alsof er een valluik openging in Ians maag en hij een diepe val maakte in de bodemloze put van zijn woede. Met langzame, beheerste bewegingen stopte hij de viool terug in de koffer. ‘Dat dossier heb ik je niet gegeven.’

‘Dat dossier bewaar je achter in je lade om ernaar te kijken als je denkt dat ik het niet doorheb,’ zei Tony. ‘Geloof me, ik heb het gelezen.’

‘Dan weet je ook dat het spoor doodloopt. We weten dat ze in november ’44 nog in Poznań is geweest, maar meer ook niet.’ In Ians binnenste streden opwinding en argwaan om voorrang. ‘Wat heb je gevonden?’

Tony grijnsde. ‘Een getuige die haar na november ’44 nog heeft gezien. Na de oorlog, om precies te zijn.’

‘Wát?’ Ian was bezig geweest om het dossier te pakken van de vrouw die zijn persoonlijke obsessie was en liet het bijna vallen. ‘Wie dan? Iemand uit de omgeving van Poznań, of een werknemer van Frank?’ Tijdens het eerste proces in Neurenberg had Ian het spoor van die Jägerin opgepikt toen hij iemand hoorde getuigen tegen Hans Frank, de gouverneur-generaal van het door de nazi’s bezette Polen die Ian later, als een van de weinige journalisten die werden toegelaten in de executiezaal, aan een touw had zien bungelen voor zijn oorlogsmisdaden. Ergens halverwege het relaas over de Joden die Frank op transport naar het oosten had laten stellen, had de werknemer getuigd over een zeker bezoek aan Poznań. Een hooggeplaatste ss-officier had een feest voor Frank gegeven aan het Rusalkameer, in een groot, okergeel huis...

Op dat moment had Ian al een goede reden om de vrouw te zoeken die in dat huis had gewoond. En de getuige was te gast geweest op dat feest, waar de jonge minnares van de ss-officier voor gastvrouw had gespeeld.

‘Wie heb je gevonden?’ drong Ian aan, met een droge mond van de plotse linge hoop. ‘Iemand die zich haar nog herinnert? Een naam, een foto?’ Dat was het meest frustrerende aan dit dossier: de secretaris die in Neurenberg had moeten getuigen, had de vrouw maar één keer ontmoet en was het grootste deel van het feest dronken geweest. Hij kon zich haar naam niet meer herinneren en kon haar alleen maar beschrijven als een jonge vrouw met donker haar en blauwe ogen. Het viel niet mee om een vrouw op te sporen als je niet veel meer wist dan haar bijnaam en haar oog- en haarkleur. ‘Wat heb je gevonden?’

‘Onderbreek me niet steeds, dan vertel ik het.’ Tony tikte op het dossier. ‘De minnaar van die Jägerin is in 1945 naar Altaussee gevlucht. Niets wees erop dat hij zijn minnares heeft meegenomen uit Poznań... tot nu toe. Want ik heb een meisje in Altaussee gevonden van wie de zus een paar deuren verderop werkte van het huis waar de minnaar zich in mei ’45 schuilhield met de Eichmanns en de rest van die groep. De zus heb ik nog niet ontmoet, maar het schijnt dat ze zich een vrouw herinnert die eruitzag als die Jägerin.’